

4. Немкович О. М. Українське музикознавство ХХ століття як система наукових дисциплін : [Монографія] / О. М. Немкович. – Київ, 2006. – 534 с.

СТРАТЕГІЇ УПРАВЛІННЯ СОЦІАЛЬНИМИ РИЗИКАМИ: СВІТОВИЙ ДОСВІД

Білик О.І.

к.е.н., доц., доцент кафедри адміністративного та фінансового менеджменту Національного університету «Львівська політехніка»

Савчин О.І.

асистент кафедри адміністративного та фінансового менеджменту Національного університету «Львівська політехніка»

Ризик неявно пов'язаний з людськими цінностями. Це відображає певне розуміння людського життя, індивідуальних і колективних сподівань та побоювань, очікувань про те, що може бути втрачено, і що варто зберегти, таким чином, ризик - це концепція з соціальними, культурними, навіть етичними вимірами. Дослідження сфери управління соціальними ризиками є актуальним в умовах нестабільності.

Серед вітчизняних науковців, які присвятили свої праці ідентифікації соціальних ризиків можна відзначити Н.М. Внукова, О.О. Гаманкова, Ю.П. Гришан, О.М. Залетов, С.С. Осадець, Р.В. Пікус, С.І. Юрій.

Сучасна соціальна політика ґрунтується на наявності соціальних ризиків. З цією метою визначальною складовою соціальної політики є чітка система соціального забезпечення. Можна розбити наступні види систем соціального забезпечення:

Системи в різних країнах соціального забезпечення ґрунтуються на засадах охорони здоров'я, убезпечення від нещасних випадків, забезпечення пенсій, зменшення впливу безробіття та страхування на випадок тривалого

догляду. Ці системи потребують великих витрат. Вони охоплюють всіх працівників, що здійснюють внески на соціальне страхування, та їхніх утриманців, а також пенсіонерів.

Системи підтримки та соціального забезпечення, які включають допомогу на дітей та сім'ю, допомогу на догляд за дітьми / допомогу батькам, основні пільги для шукачів роботи, інше способи підвищення зайнятості, підвищення кваліфікації та соціальна допомога відповідно, добробут дітей та молоді та допомога на житло.

Системи соціального забезпечення, створені роботодавцями, які характеризуються прямими витратами компаній. До них відносяться продовження строкової оплати праці, професійні пенсії, включаючи додаткові пільги для державної служби та інші пільги, сплачені роботодавцем. Внесок компаній у соціальне забезпечення тут не враховується, а в фокусуються лише на соціальній політиці конкретних роботодавців.

Системи соціального захисту працівників державних служб, які включають пенсійне забезпечення, сімейні допомоги та медичні допомоги.

Спеціальні системи, які включають соціальні схеми професійних груп (недержавних пенсійних фондів, страхових компаній).

Системи компенсації, які охоплюють витрати на соціальну компенсацію, так званий розподіл тягара, відшкодування шкоди та інша компенсація. Вони передбачають фінансову компенсацію за наслідки політичних подій та втрати майна внаслідок примусових переселень та жертв війни.

Системи, які здійснюють стимулювання соціальної сфери для роботодавців, шляхом надання їм податкових преференцій.

Таким чином пропонується класифікація за функціями розподілу, який базується на фактах або ризиках, що лежать в основі соціальної вигоди. Соціальний бюджет виділяє десять функцій, які у свою чергу згруповані на п'ять основних категорій: старість і дожиття, хвороба та інвалідність; діти, подружжя та материнство, безробіття, допомога на житло і інша допомога.

З часом склалися різноманітні механізми управління соціальним ризиком. Їх можна поділити на три основні категорії: неформальні заходи, ринкові механізми та широкомасштабні громадські заходи. Кожен з них має відносні переваги та обмеження. Управління ризиками може відбуватися в різні моменти - як до, так і після настання ризику. Матриця управління соціальним ризиком (рис.1) поєднує в собі механізми та стратегії в різних напрямках, які можна уточнити та скорегувати залежно від обставин країни та досліджуваного питання.

Узгодження стратегій	Неформальні прийоми	Ринково-орієнтовані прийоми	Публічні прийоми
Стратегії профілактики			
	Менш ризиковане виробництво Міграція Правильне харчування Дотримання гігієни та інші превентивні заходи	Сервісне обслуговування Фінансово-економічна грамотність Внутрікорпоративні та ринкові стандарти праці	Злагоджена макроекономічна політика Постсервісне обслуговування Політика, орієнтована на розвиток ринку праці Науково обґрунтовані стандарти праці Зменшення інтервенції дитячої праці Політика захисту непрацевдатних
Стратегії пом'якшення наслідків			
Портфель	Тривала робота Інвестування в людські, інтелектуальні активи Інвестування в соціальний капітал	Інвестування у мультиплікативні фінансові активи Розвиток мікрофінансування	Пенсійна система Трансферти Захист прав бідних Розширення джерел фінансування соціально незахищених верств населення
Страховання	Одруження/сім'я Громадські заходи Часткова оренда Працевдатність	Пенсійний ануїтет Індивідуальне страхування від нещасних випадків та втрати працевдатності Страховання врожаю, від вогню та шкідників	Створено умови для страхування на випадок настання пенсійних умов. Нещасних випадків та інвалідності, хворіб та на дожиття
Подолання ризику			
	Продаж реальних активів Позики	Продаж фінансових активів	Трансфертний/соціальний супровід

Рис.1 Матриця управління соціальними ризиками

Наповнення кожної клітинки матриці існуючими інструментами дає змогу вивчити стан управління соціальним ризиками в конкретній країні чи певній групі в межах країни, а порівняння країн дозволяє оцінити розбіжності між ними та визначити відповідні та корисні зміни. Хоча кожна клітинка матриці може бути заповнена в більшості країн, і тим більше в регіонах, оскільки всі інструменти управління ризиком, ймовірно, будуть використовуватися в будь-який момент часу, інтенсивність і масштаби застосування, ймовірно, відрізнятимуться і змінюватимуться з плином часу. Найбідніші країни будуть характеризуватися переважанням неформальних заходів та громадських заходів, зосереджених на стратегіях подолання наслідків. На відміну від цього, багатші країни будуть застосовувати весь набір державних заходів та стратегій, а інструменти та стратегії на базі ринку, спрямовані на пом'якшення та зменшення ризиків, будуть набувати все більшої ваги.

Список літератури:

1. Коваленко О.М. Соціальний захист як елемент соціальних стандартів у категоріях соціальної справедливості / О.М. Коваленко // Теорія та практика державного управління. — 2012. — Вип. 1 (36). — С. 303—309.
2. Борецька Н. П. Соціальний захист населення на сучасному етапі: стан і проблеми. – Донецьк: Янтра, 2001. – 351 с.
3. Управління фінансовими ризиками: Опорний конспект лекцій / Р.В. Пікус, Н.В. Приказюк. — Кам'янецьПодільський: аксіома, 2010. — 228 с
4. Страхування від нещасних випадків: навчальний посібник / О.М. Залетов, А.М. Соколов, О.В. Бондар. — К.: Міжнародна агенція "BeeZoone", 2003 — 352 с.
5. . Фоменко Г.Г. Формування соціальних витрат підприємств у процесі реалізації соціального захисту працівників / Г.Г. Фоменко // Економіка промисловості. — 2012. — № 3—4. — С. 356—360.